

ЛІСОВА
ВАРТА

Працюємо
разом заради
збереження
лісів

ВАРТОВИЙ У ЛІСІ

Брошура для активістів

1. Чи може бути обмежений доступ до лісу для громадян і в яких випадках?

Українське законодавство, зокрема Лісовий кодекс України (ст.66) закріплює право громадян на вільне перебування у лісах державної та комунальної власності. Обмеження щодо доступу у ліси можливе лише у виняткових випадках:

- У разі пожежної небезпеки (пожежонебезпечний період);
- У період тиші, що встановлюється для відтворення тварин, на окремих ділянках;
- У ліси, що розташовані на військових полігонах у період навчань;
- На території природних заповідників, заповідних зон біосферних заповідників, національних природних парків і регіональних ландшафтних парків;
- На території лісів, що перебувають у приватній власності (необхідна згода власника).

УВАГА! Доступ на лісові ділянки, що надані у короткострокове чи довгострокове тимчасове користування (оренда), не повинен обмежуватися тимчасовими користувачами. Такі діяння користувачів є незаконними і суперечать законодавству про надання земельних ділянок у тимчасове користування.

2. Чи маю я право вимагати документи, що підтверджують законність рубки або перевезення лісу, зупиняти транспортні засоби для перевірки тощо?

Ви маєте право просити працівників, що здійснюють рубку, показати вам документи, що підтверджують законність рубки. Проте закон не зобов'язує працівника лісового господарства чи іншу особу пред'являти вам документи, що засвідчують законність проведення рубок чи іншої господарської діяльності у лісах.

У разі відмови та наявності ознак правопорушень у лісі ви можете звертатися до правоохоронних органів (національна поліція, державна екологічна інспекція, державна лісова охорона) із заявою (усною чи письмовою) щодо ймовірного правопорушення з вимогою виїхати на місце і здійснити перевірку дотримання законності, припинити незаконні дії, перевірити наявність дозвільних документів і відповідність діяльності зазначеній у дозволі, а також вжити заходів для встановлення осіб правопорушників і притягнення їх до відповідальності.

3. Чи маю я право на здійснення фото- і відеозйомки в лісі? Чи маю я право здійснювати фото- та відеофіксацію у місцях можливих правопорушень у лісі?

Так. Перш за все треба нагадати, що фото- та відеозйомка є процесом збирання інформації. А положеннями ст. 34 Конституції України закріплено

право кожного вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб - на свій вибір.

Обмеження цих прав можливе лише в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя.

Крім того, відповідно до ч. 4 ст. 20 Закону України «Про інформацію», до інформації з обмеженим доступом не можуть належати такі відомості (що стосуються лісів і стану довкілля):

- про стан довкілля, якість харчових продуктів і предметів побуту;
- про аварії, катастрофи, небезпечні природні явища та інші надзвичайні ситуації, що сталися або можуть статися і загрожують безпеці людей;
- про незаконні дії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб;
- щодо діяльності державних та комунальних унітарних підприємств.

УВАГА! Найінформативнішими і найкориснішими для протидії лісопорушенням будуть фотознімки з GPS-координатами (геотеґами). Більшість сучасних смартфонів мають таку функцію, важливо не забути її ввімкнути.

4. Чи маю я право перебувати на лісосіці?

Так, адже ділянка, де здійснюється вирубування деревини, вважається лісом. А право на вільне перебування громадян у лісах державної і комунальної власності закріплено у ст. 66 Лісового кодексу України. Обмеження перебування безпосередньо на лісосіці можуть бути встановлені лише задля безпеки осіб у випадках, коли на ній провадяться роботи щодо заготівлі, транспортування лісу, за умови наявності попереджувальних знаків на межах цієї території.

5. Куди звертатись для перевірки законності рубки?

Для перевірки законності рубки ви можете звернутися до:

- Постійного лісокористувача (лісгосп або інше підприємство / установа);
- Органу управління лісового господарства (обласні управління лісового і мисливського господарства);
- Державної екологічної інспекції
- Національної поліції
- Прокуратури

6. Які правоохоронні органи займаються лісовими правопорушеннями?

Державна екологічна інспекція (загальний контроль, оперативне реагування, адміністративні правопорушення) з питань:

- законності вирубки, ушкодження дерев і чагарників, знищення або ушкодження лісових культур, сіянців або саджанців у лісових розсадниках і на плантаціях, а також молодняка природного походження й самосівів на площах, призначених під лісовідновлення;
- раціонального та невиснажливого використання лісових ресурсів;
- добування тварин, здійснення побічного та супутнього спеціального лісокористування;
- виконання комплексу необхідних захисних заходів для забезпечення охорони лісів від пожеж, незаконних рубок, шкідників і хвороб, пошкодження внаслідок антропогенного та іншого шкідливого впливу, застосування пестицидів і агрохімікатів у лісовому господарстві й лісах;
- використання полезахисних лісосмуг, водоохоронних і захисних лісових насаджень;
- заготівлі деревини відповідно до затверд-

женого лісосічного фонду, в тому числі розрахункової лісосіки;

- недопущення експлуатації нових і реконструйованих підприємств, цехів, агрегатів, транспортних шляхів, магістральних трубопроводів, комунальних і інших об'єктів, не забезпечених обладнанням, що запобігає шкідливому впливу на стан і відтворення лісів;
- збереження корисної для лісу фауни.

Державна лісова охорона (загальний контроль, оперативне реагування, адміністративні правопорушення):

- здійснення державного контролю за додержанням вимог лісового та мисливського законодавства;
- забезпечення охорони лісів від пожеж, незаконних рубок, шкідників і хвороб, пошкодження внаслідок антропогенного та іншого шкідливого впливу;
- запобігання злочинам і адміністративним правопорушенням у сфері лісового та мисливського господарства, а також використання лісових ресурсів і мисливських тварин;
- організація та координація заходів з охорони державного мисливського фонду.

Охорона об'єктів ПЗФ (загальний контроль, оперативне реагування, адміністративні правопорушення на території об'єктів ПЗФ – аналогічно до повноважень Державної лісової охорони).

Національна поліція (оперативне реагування, адміністративні правопорушення, кримінальні правопорушення – злочини):

- знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу;
- незаконна порубка лісу;
- незаконне полювання;
- умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду.

Прокуратура України:

- підтримання державного обвинувачення в суді;
- представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених Законом;
- нагляд за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство.

7. Як оперативно і ефективно спонукати правоохоронців реагувати на повідомлення про ймовірні правопорушення у лісах?

- Телефонувати на «гарячу лінію» державної екологічної інспекції «(044) 521-20-38»;
- Телефонувати за телефоном «102» для виклику оперативної групи національної поліції;
- Телефонувати на «гарячу лінію» Державної лісової охорони «0-800-604-473»;
- Телефонувати до Державної служби надзвичайних ситуацій «(044) 247-32-11» (у разі, якщо правопорушення пов'язані з порушенням правил протипожежної безпеки у лісах);
- За можливості, здійснити фото- та/або відеофіксацію правопорушення, записати номер автотранспорту (у разі наявності такого на ділянці);
- Звертатись із письмовими заявами до правоохоронних органів, вимагаючи надати на заяву відповідь про вжиті заходи у письмовій формі;
- Поширювати інформацію про правопорушення у ЗМІ з метою попередити неправомірне замовчування і закриття справ.

ВАРТОВИЙ У МІСТІ

8. Як отримати інформацію від органів влади?

Ви можете подати запит на інформацію чи звернення громадянина:

Запит на інформацію - прохання особи до розпорядника інформації надати публічну інформацію, яка перебуває у його володінні. За загальним правилом, розпорядник публічної інформації повинен надати відповідь на запит протягом 5 днів.

Звернення громадян - викладені в письмовій або усній формі пропозиції (зауваження), заяви (клопотання) і скарги. За загальним правилом, орган, до якого спрямовано звернення, зобов'язаний надати відповідь на звернення протягом місяця з дня його отримання.

9. Чи інформація про ліси та лісокористування є публічною?

Інформація про ліси належить до інформації про стан довкілля. Отже, на неї розповсюджується правовий режим інформації про стан довкілля і правовий режим публічної інформації.

Термін «інформація про стан довкілля» визначено у ст. 13 Закону України «Про інформацію»:

Інформація про стан довкілля (екологічна інформація) - відомості та/або дані про:

- стан довкілля та його складників, включаючи генетично модифіковані організми, та взаємодію між ними;
- фактори, що впливають або можуть впливати на складові довкілля (речовини, енергія, шум і випромінювання, а також діяльність або заходи, в т.ч. адміністративні, угоди в галузі навколишнього природного середовища, політику, законодавство, плани і програми);
- стан здоров'я та безпеки людей, умови життя людей, стан об'єктів культури і споруд тією мірою, якою на них впливає або може вплинути стан складових довкілля;
- інші відомості та/або дані.

У цій же статті закріплено положення про те, що інформація про стан довкілля, крім інформації про місце розташування військових об'єктів, не може належати до інформації з обмеженим доступом.

Публічна інформація - це відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка перебуває у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації (ст. 1 Закону України «Про доступ до публічної інформації»).

Які суб'єкти владних повноважень (СВП) володіють інформацією про стан лісів і лісозаготівельну діяльність у лісах:

1. Міністерство екології і природних ресурсів України
2. Державне агентство лісових ресурсів України

3. Державна екологічна інспекція України
4. Обласні, міські, районні державні адміністрації
5. Обласні управління лісового і мисливського господарства
6. Адміністрації установ природно-заповідного фонду України
7. Інші відомства, у підпорядкуванні яких перебувають ліси (Міністерство оборони України, Міністерство інфраструктури України, Міністерство освіти і науки України), а також органи місцевого самоврядування.
8. Лісогосподарські підприємства та наукові установи – щодо лісів, котрі перебувають у їх віданні.

ПАМ'ЯТАЙТЕ! Інформація про стан довкілля є одним із видів суспільно необхідної інформації і закон чітко встановлює, що така інформація не підлягає жодному обмеженню у доступі (тобто не може належати до таємної, службової чи конфіденційної, крім інформації про розташування військових об'єктів (ч. 3 ст. 13 Закону України «Про інформацію»).

10. Як оскаржити відмови у наданні інформації?

Якщо суб'єкт владних повноважень або інший розпорядник екологічної або іншої публічної інформації відмовляє громадськості (громадянину) у її наданні, така відмова, а також відсутність відповіді можуть бути оскаржені.

Оскарження може відбуватись до вищої інстанції або до суду. Підставою для оскарження можуть бути норми ст. 3 (щодо обов'язку розпорядників надавати інформацію), ст. 5 (надання інформації за запитом), ст. 14 (обов'язок розпорядників надавати достовірну, точну та повну інформацію), ст. 20 (щодо строків надання відповіді) Закону України «Про доступ до публічної інформації».

Гарантії на доступ до екологічної інформації гарантовані ст. 34 Конституції України, ст.5 Закону України «Про інформацію», ст. 5 Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості у процесі прийняття рішень та доступу до правосуддя з питань, що стосуються довкілля.

ДЛЯ ДОДАТКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ:

Веб-сторінка Лісової Варти

wwf.panda.org/forest_watch

Лісова Варта на Facebook:

fb.com/groups/lisovavarta

«ГАРЯЧІ» ЛІНІЇ:

Державна екологічна інспекція

(044) 521-20-38»

Національна поліція

102

Державна лісова охорона

0-800-604-473

Державна служба надзвичайних ситуацій

(044) 247-32-11

Наша місія

Зупинити деградацію екосистем Планети та побудувати майбутнє, в якому людина живе в гармонії з природою.

ukraine.panda.org